

SLOVENSKI NAROD

Članke vsak dan popoldne, izvenredne podelje in praznike. — Inzerati do 50 peti vrsta Din 2, do 100 vrsta Din 2,50, od 100 do 300 vrsta Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4. — Popusti po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod celja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za tuzemstvo Din 25.- Rokopisni se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Škafarjeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Pred lokarno konferenco:

Berlin in Rim na razpotju

Zbližanje med Nemčijo in Italijo je samo navidezno — V Berlinu sumijo, da se bo Italija pobotala s Francijo in Anglijo ter pustila Nemčijo na cedlu

Berlin, 10. septembra. Dasi še vedno ni dočel termin sestanka tako zvanih lokarnskih sil, se nemško časopisje čedalje bolj zanima za probleme, ki so s tem sestankom v zvezi in posveča pri tem še prav posebno pozornost vprašanju, ali bo na tej konferenci evropskih veleposlanstev zastopala tudi Rusija. Dobro informirani »Frankfurter Zeitung« je nimenja, da Rusija uradno ne bo sodelovala na konferenci, da pa je čisto gotovo, da bo sledila njenemu poteku kot nevidni partner, ker tako želi Anglija in Francija, ki odklanjata vsako misel po izločitvi Rusije iz območja evropske politike.

Vzhodni pakt in Nemčija

Glede ostalih vprašanj, ki bodo na konferenci obravnavana, pa so v tukajšnjih političnih krogih zelo skeptični. To velja zlasti glede vprašanja, ali bo Francija sploh zadovoljna z garancijami, ki jih za varstvo svojih meja lahko dočese v sedanjem trenutku, ko je pa že s svojim dosedanjim postopanjem dokazala, da hoče sigurno in precizno jamstva tudi na evropskem vzhodu. Verjetno je, da Nemci o tem jamstvu tudi to pot ne bodo hoteli niti slišati; saj je znano, da se Hitler v tem predelu Evrope ne želi vezati z nobeno kolektivno pogodbo, ki bi mu odvezala sedanjo svobodo akcije. Še bolj pa je to prišlo odklanjati prav sedaj, ko vzbujajo ruska evropska politika v Berlinu precejšnje dvome in skrb. Navzlic vsem dokazovanjem, da nista niti francosko-sovjetska niti češkoslovaško-sovjetska pogodba naperjeni proti Nemčiji, se smatra namreč Nemci prisiljeni, da se brani prav pred to sovjetsko nevarnostjo.

Italija in sodelovanje Rusije na konferenci

Na drugi strani vznemirja Berlin stališče Italije napravljen vprašanje osnovano tako zveze protiovjetske fronte, ki jo je Berlin v zadnjem času zelo forsiral. Italijanska uradna agencija je sicer formalno demantirala vsa nekaterih tujih listov, po katerih naj bi Italija zagovarjala rusko sodelovanje na jesenski konferenci lokarnskih sil, toda v dobro informiranih političnih krogih v Berlinu ne prikrivajo, da je ta demanti samo poklon italijansko-nemškemu sodelovanju, ki pa ne odgovarja več dejanskemu položaju. Iz Rima se namreč doznava naslednje podrobnosti o italijanskem zadržanju nasproti Rusiji:

Izjava o italijanski želji po ruskem sodelovanju na konferenci lokarnskih sil je pred tujimi novinarji podal sam propagandni minister Alfieri. Že 24. ur nalo je uradna agencija demantirala, toda samo zaradi tega, ker italijanska vlada kot celota še ni precizirala svojega stališča glede navedene konference, ne pa morda zato, ker bi jo propagandni minister ne bil podal. Italijanska vlada pa je dejansko formulirala svoje stališče glede Locarna že pred enim letom v not, ki jo je 15. julija 1935. poslala Berlinu in v kateri poudarja, da z italijanskega vidika ni nobenega nesoglasja med lokarnsko pogodbo in francosko-sovjetskim paktom. Napram tako zvanemu vzhodnemu paktu je Italija izrazila svoje simpatije že na konferenci v Stresu. Po italijanskem mnenju je mogoča sklenitev obeh paktov (zapadnega in vzhodnega), ne da bi morala nujno med njima obstojati kakršnakoli zveza ali nasprotje, ker bi ji Italija smatrala za navadna regionalna pakta; vse to seveda s pridržkom, da se ji lastna participacija pri vzhodnem paktu ne zdi oportuna, kakor bi bila morda neumestna ruska participacija pri sklenitvi zapadnega pakta, če naj bi bil ta pozneje izpolnjen z vzhodnim paktom, ki si ga brez ruskega sodelovanja spet ne moremo niti misliti. Vsekakor pa se zdi berlinskim krogom rimsko zadržanje v tem vprašanju za sedaj še premalo jasno, da bi mogli z vsjo gotovostjo računati na italijansko podporo na jesenski konferenci lokarnskih sil glede stališča nasproti Rusiji. Dokler se italijanska vlada ne izjavi v tem pogledu, in sicer povsem določno, narekuje realna politika Berlinu izredno previdnost. Čeprav je demanti rimske vlade glede na izjavo propagandnega ministra morda zares odkritost, ostanele tudi za največje optimiste še vedno dve hipotezi: Italija se po svojem sedanjem zadržanju prav tako lahko izreče za sodelovanje Sovjetske unije kakor proti njemu. To razčiščenje bo prinesel šele bližnji razvoj položaja, ker bo italijanska odločitev v veliki meri odvisna od njene morebitnega ponovnega sodelovanja z Društvom narodov, kar bi pomenilo znatno spremembo njenega sedanjega zunanje-političnega kurza.

Berlin in Avenolovi posveti v Rimu

V tej zvezi spremlja Berlin z največjim zanimanjem Avenolove posvete v Rimu. Po mnenju tukajšnjih političnih krogov se Avenolova misija v Rimu nanaša na ureditev štirih važnih aktualnih vprašanj, in sicer:

italijanskega sodelovanja v Zenevi in ureditve abesinskega konflikta, 2. italijanskega stališča glede bližnje lokarne konference; 3. vprašanja reforme pakta DN in 4. vprašanja nove iniciative v razoroženem problemu, ki se ga je dotaknil tudi Mussolini v svojem govoru v Avelinu.

Rimski dopisnik »Frankfurter Zeitung« potrjuje v zvezi z Avenolovimi rimskimi posveti domnevo, da ni izključena popolna preorientacija rimske zunanje politike in navaja za to domnevo zelo zgovorne razloge. Italija se hoče, pravi dopisnik, izogniti vsemu, kar bi kakorkoli komplikiralo evropski položaj. V njenih zunanje-političnih pogledih ne igra notranji režim prav nobene vloge. Rezerviranost v španski zadevi, tendenca približevanja Angliji, previdnost glede protisovjetske fronte so za sedanjo zunanjo politiko Italije trije posebno važni momenti.

Pariz, 10. septembra z. »Petit Parisien« objavlja članek izpod peresa znanega italijanskega novinarja Virginija Gajda, v katerem se bavi z italijansko-nemskim zblizanjem in pravi med drugim: Zbližanje med Italijo in Nemčijo je logična posledica sankcijske politike. Sklenitev avstrijsko-nemškega sporazuma je odstranila vse ovire, ki so stale na poti takemu zblizanju. Toda pri tem ne gre za snavanje kakšnega bloka, ki bi bil naperjen proti katerikoli drugi državi. Prijateljski odnosi med Italijo in Nemčijo se niso tako daleč napredovali, da bi obstojale med obema državama že kakšne določene obveznosti. Tako Italija, kakor Nemčija imata v svoji politični akciji docela svobodne roke Italija je vsak čas pripravljena na sličen način urediti svoje odnose tudi s Francijo in Anglijo, toda pri tem se notranje politične prilike ne smejo vezati na zunanje politične odnose.

V pariških političnih krogih je ta članek zbudil veliko pozornost in vidijo v njem prikrito ponudbo Italije, da se sporazume s Francijo in zopet oddalji od Nemčije.

Novi boji v Palestini

Celodnevne bitke med Arabci in angleškim vojaštvom

Jeruzalem, 10. septembra. z. Tudi proglasitev obsebnega stanja in poostreitev varnostnih ukrepov ni dosegla zaželenega cilja. Arabci so znova poostri svojo borbo in od večerja dalje se vrše po Palestini zopet krvave borbe, ki zahtevajo vsak dan nove žrtve. Arabci napadajo zlasti manjše vojaške oddelke. Do hudih spopadov je prišlo večer pri Roshpini, kjer je trajala bor-

ba ves dan. Na angleški strani so padli štiri oficirji, 16 vojakov in 5 policijskih stražnikov. V boju je sodelovalo tudi letalstvo in so imeli Arabci velike izgube. Do celodnevne borbe je prišlo tudi pri El Acreju, kjer so Arabci napadli angleški transport. Pobili so vsa posadko in zaplenili več strojin in mnogo pušk.

„V Madridu vladajo sami zločinci“

Španski književnik Unamuno, ki je pobegnil v Francijo, o položaju v Španiji

Pariz, 10. septembra. o. Znani španski znanstvenik in književnik prof. Miguel Unamuno je s pomočjo francoskega poslanika pobegnil iz Madrida ter prispel v Francijo. V razgovoru z urednikom pariškega »Matina« je izjavil med drugim o položaju v Španiji:

Republika in rdeča diktatura nimata ničesar skupnega. Niti državljanske vojne v srednjem veku niso bile tako zverinske, kakor so sedanji boji v Španiji. Govori se o neki madridski vladi, ki pa je sploh ni. V Madridu vlada oborožena tolpa in vsa

oblast je v rokah zločincev, ki so bili osvobodjeni iz kaznilnic ter imajo sedaj orožje na mestu okopov. Za predsednikom Azano ni v vsej Španiji niti enega poštenega človeka. Med temi razbojniškimi tolpmi in med španskim narodom, ki je do zadnjega moča na strani generalov, se bo vodila dolga in strašna borba. Generala Franco in Mola sta republikanca in sta čvrsto odločena rešiti Španijo izpod rdečega terorja. V Španiji je danes samo še vojska zaščitnica reda in miru, vse drugo pa so razbojniki, roparji in požigalci.

Turški novinarji

prvič naši gostje

Prisrčen sprejem na kolodvoru — Ogled mesta in velesajma

Ljubljana, 10. septembra. Ob 9.50 se je pripeljalo iz Zagreba pet novinarjev iz Turčije, ki že nekaj dni potujejo po Jugoslaviji kot gostje predsednika vlade. Iz Turčije so se pripeljali preko Niša v Beograd, kjer so ostali nekaj dni in med tem odšli tudi na Oplenac. Iz Beograda so odšli v Zagreb. V Ljubljani si bodo ogledali predvsem vse znamenitosti mesta in velesajma. Popoldne se bodo pa odpeljali na Bled, od koder se bodo vrnili zopet v Ljubljano ter z avtomobili nadaljevali pot do Rogaske Slatine in od tod do Zagreba. Iz Zagreba bodo šli na Sušak ter nato vzdolž dalmatinske obale do Dubrovnika, potem na Cetinje, Hercegovno, Sarajevo in od tod v Niš, od koder se bodo z Orient Expressom vrnili preko Caribroda v domovino.

Novinarji iz Turčije, ki so prvič naši gostje, so uredniki največjih turških dnevnikov in sicer je Fahri Rifki Atay, bivši minister in narodni poslanec, urednik dnevnika »Ulus«, Erdjime Ekrem Telou, urednik dnevnika »Son Post«, Asim Ous, urednik dnevnika »Kuruc«, Kazim Sinasi, urednik dnevnika »Akşam« in Ahmed Emine, urednik dnevnika »Tan«. Teh pet uglednih zastopnikov turškega javnega mnenja so na kolodvoru prisrčno sprejeli slovenski novinarji. Prvi jim je želel ob izstopu dobrodošlico predsednik Jugoslovenskega novinarskega združenja, sekcia Ljubljana, direktor »Jutra« g. Stanko Virant. Zahva-

lil se mu je urednik dnevnika »Son Post« Ekrem Telou. Kot zastopnik bana dr. Natlačen je pozdravil goste dopisnik Centralnega Presbira g. Anton Zobeč, želel jim prijetno bivanje med nami in povdarjal jajoč banovo željo, da bi gostje spoznali samo lepoto naših krajev, temveč tudi simpatije, ki jih goji naš narod do prijateljskega turškega naroda.

Za mestno občino je gostom želel dobrodošlico podžupan dr. Vladimir Ravnihar. Prisrčne pozdravne besede, s katerimi so imenovani sprejeli goste, je v francosčini tolmačil dopisnik Centralnega Presbira iz Beograda g. Lukačević, ki spremlja novinarje iz Turčije po naši državi.

Po sprejemu so se gostje odpeljali v avtomobilih v spremstvu ljubljanskih novinarjev na ogled po mestu, na kar so se odpeljali na velesajem. Ob 13.30 pa so bili v Unionu na kosilu kot gostje bana dr. Natlačen.

Po ogledu Ljubljane so se gostje povzpeli na nebotičnik, kjer jim je direktor Pilek priredil zakusko na terasi, ki je bila izredno lepo okrašena s cvetjem z našimi in turškimi narodnimi barvami. Gostje so bili polni hvale spričo razgleda z nebotičnika po Ljubljani in okolici. Med zakusko je sviral kavarniški orkester, ki ga vodi prof. Kubiček, ki je vzbudil tudi posebno pozornost gostov, ker je zaigral nekaj komadov iz turške glasbe.

Dr. Stojadinović v Bukarešti

Obisku predsednika jugoslovenske vlade v Bukarešti pripisujejo velik pomen

Bukarešta, 10. septembra. A.A. Včeraj popoldne je rumunski zunanji minister Viktor Antonescu priredil na čast jugoslovenskega ministrskega predsednika in zunanje ministra kosilo v zunanjem ministrstvu. Kosila se je udeležilo 25 oseb. Med drugim so bili na kosilu predsednik vlade Tatarescu s skoraj vsemi člani vlade in jugoslovenski poslanik Kasdolac z vsem osebjem poslanstva. Zunanji minister Antonescu je pozdravil dr. Stojadinovića in je izrekel željo, da naj bi se taki sestanki večkrat ponovili. Nazdravil je jugoslovenskemu kralju in jugoslovenskemu narodu. Na te besede je odgovoril dr. Stojadinović v rumunskem jeziku: Setrejesca Romania Mare (Naj živi Velika Rumunija)! To je izzvalo silno navdušenje vseh navzočih. Po kosilu so vsi odšli v salon, kjer se je tvoril cecile. Po 15. uri se je dr. Stojadinović odpeljal v hotel »Athenes Palace«. Ob 16.30 se je dr. Stojadinović odpeljal v zunanje ministrstvo, kjer je imel enourno konferenco s predsednikom vlade Tatarescu in zunanjim ministrom Antonescu. Zvečer ob 8.30 je predsednik vlade Tatarescu s soprogo priredil v zunanjem ministrstvu svečano večerjo, ki se je udeležilo mnogo odličnikov.

Vsi listi se zmeraj pišejo z veliko pazljivostjo o obisku jugoslovenskega predsednika vlade in zunanje ministra dr. Stojadinovića. Podčrtava se izreden pomen za ojačenje tako prijateljstva med Jugoslavijo

in Rumunijo, kakor tudi za poglobitev odnosov med državami Male antante.

»Vitorul« podčrtava veliki pomen tega obiska in pravi, da je rumunska javnost imela priliko pozdraviti enega od najslavnejših svetovnih državnikov. Ko je dr. Stojadinović v najtežjem momentu jugoslovenske notranje politike prišel na oblast je imel že pripravljen program dela, ki ga sedaj z uspehom izvaja. V notranji politiki zastopa stališče demokracije, ki naj poveže v duhovno edinstvo vse Jugoslovane. Jasno pa je, da se prehod od avtoritativnega režima k demokraciji ne more izvesti v enem dnevu. Vendar pa se uspehi Stojadinovičevega dela v tej smeri že vidijo in je v enem letu, odkar vlada dr. Stojadinović, že zelo napredovalo pomirjenje duhov. V tem času je dr. Stojadinović ustvaril mnogo zelo značajnih in koristnih reform. Akcija dr. Stojadinovića je doživela polno odobravanje jugoslovenskega javnega mnenja. Tako je na primer tudi san »Zivković«, ki je kakor je znano, bil vodja avtoritativne vlade, izjavil, da je prišast demokracije in da je avtoritativna vlada potrebna jugoslovenskemu narodu. G. dr. Stojadinović je predsednik največje jugoslovenske politične stranke JRZ, ki je ustanovljena, da bi bila primer ostalim političnim skupinam, da bi se formalne v velike politične stranke, katere bi garantirale in krepile državne temelje.

Hitler za spravo s cerkvijo

Omiljeno postopanje proti osumljeni duhovščini

Berlin, 10. septembra. b. Hitler je izdal naredbo, po kateri bodo začasno ustavljeni vsi procesi proti pripadnikom katoliških redov in proti katoliškim ter evangelijskim duhovnikom, ki so se pregrešili proti »kanclaparagrafu« in deviznim prepovedim. Nedavna amnestija bo v kar najširšem obsegu aplicirana tudi na katoliške redove. Nadaljevali se bodo samo procesi proti takim duhovnim osebam in redovnikom, ki morajo odgovorjati za navadne prestopke. Prepovedano pa je v teh primerih uporabljati za obtožence nazive, kakor brat, sestra, oče itd, da bi se s tem kolikor le morega odstranilo iz časopisnega poročanja vse, kar bi kazalo na duhovno poreklo takih obtožencev. Hitler želi s temi svojimi najnovejšimi ukrepi povzdigniti ugled ka-

toliske cerkve, ki je tudi sama vse take duhovnike in redovnike izključila iz svojih vrst.

Doznava se nadalje, da je na nacionalno socialistični kongres v Nürnbergu povabljen tudi zastopnik Vatikana kardinal Orsenigo. Vprašanje je le, ali se bo mogel pojaviti odzavati, ker je že nekaj časa bolan in je moral na nasvet zdravnikov pred nedavnim zapustiti Berlin, kjer mu zrak ni ugaljal.

V katoliških krogih so Hitlerjevi ukrepi vzbudili veliko veselje, ki ga pa na drugi strani moti dejstvo, da so bili v nedeljo zaplenjeni vsi cerkveni listi, ki so prinesli pastirsko pismo monakovskega nadškofa kardinala Faulhaberja.

Ruski diktator na smrtni postelji

Stalinov naslednik bo maršal Vorosilov, ki že sedaj vodi vse posle

Varšava, 10. septembra. o. »Gazeta Polska« poroča baje iz zanesljivega vira, da so bili trije znani inozemski zdravniški specialisti nujno pozvani v Moskvo, da preiščejo in po možnosti izlečijo Stalina, čigar stanje postaja vedno bolj katastrofalno. List poroča v zvezi s tem, da Stalin že več mesecev ni več vodil svojih poslov, marveč ga nadome-

stuje maršal sovjetske vojske Vorosilov, ki mu pomaga Kaganovič in neki član GPU. Določeno je, da postane v primeru smrti Stalina njegov naslednik Vorosilov. Omenjeni trije zdravniški so morali pred odhodom v Moskvo, kanor 60 potovral s posebnim letalom, obljubiti, da bodo o zdravstvenem stanju Stalina čuvali najstrožjo tajnost.

Italijanske izgube v Abesiniji

Ram, 10. septembra. o. Danes je bilo objavljeno uradno poročilo, da je bilo meseca avgusta v borbah z Abesinci ubitih 7 oficirjev, 13 podoficirjev, 30 vojakov redne vojske in 44 milicnikov. Za ranami in na raznih boleznih je umrlo 8 oficirjev, 130 podoficirjev, 125 vojakov in 43 milicnikov. Pri tem niso vštete izgube askarov in drugih kolonijalnih čet eritrejskih in somalskih domačinov. Meseca avgusta je umrlo tudi 88 italijanskih delavcev, zaposlenih v Abesiniji.

Manevri rdeče vojske

Moskva, 10. septembra. o. Veliki manevrom rdeče vojske v Belu Rusiji bo prvič prisostvovala tudi posebna angleška vojaška misija, ki je danes prispela v Minsk. Razen Angležev bodo prisostvovali manevrom tudi francoski in češkoslovaški odposlanci. Pri manevrih bo sodelovalo 6 divizij vojske in veliko število vojnih letal. Manevri bodo ofenzivnega značaja ter se bodo vršili vzdolž poljske meje. Po manevrih bo imel sovjetski maršal Vorosilov spričo tujih delegacij nagovor na rdečo vojsko.

Kongres mednarodne novinarske zveze

Bern, 10. septembra. A.A. (Havas). Cetrtili kongres mednarodne novinarske zveze je na svoji včerajšnji seji razpravljal v položaju novinarjev v tujih državah. Zveza bo intervenirala, da se jim olajša izvajanje službe. V resoluciji se govori o novinarskih kolonijah, ki naj se organizirajo v raznih državah za počitnice novinarjev.

Nato govori resolucija o potrebi znižanja telefonskih in brzojavnih taks. Francoski delegat je vložil predlog, kako naj se zavarujejo novinarji, ki vrše službo na bojiščih.

Kulturni stiki med Italijo in Jugoslavijo

Beograd, 10. septembra. A.A. Že nekaj dni se mudi v Beogradu profesor Luigi Salvini, ravnatelj šole za slovansko in balkansko kulturo pri višem orientalskem zavodu v Napoliju. Prišel je v Jugoslavijo, da prouči možnost kulturnih zvez med obema državama in da stopi v stike z odličnimi zastopniki intelektualnih in umetniških krogov v Beogradu. Zelo zadovoljen s svojim bivanjem v Beogradu je prof. Salvini izjavil, da se bodo jugoslovenski pisatelji in umetniki mogli preko jugoslovenskega odseka orientalskega zavoda v Napoliju predstaviti Italiji in da bodo s svoje strani mogli seznaniti našo državo s kulturnim umetniškim duhom moderne Italije. Prof. Salvini bo obiskal tudi druge balkanske države.

Saragossa pred padcem

Madrid, 10. septembra. o. Po uradnem poročilu so vladne čete prispele v pokrajino Cadiz. Madridska radijska postaja poroča nadalje, da vladne čete uspešno napredujejo pri Talaveru ter da bodo vsak čas zavzele Saragoso.

Borzna poročila

— Ourlh, 10. septembra, Beograd 7. — Pariz 20.175. London 15535, New York 307.125, Bruselj 51.90, Milan 24.16, Amsterdam 208.10, Berlin 123.475, Dunaj 56.80, Prag 12.70, Varšava 57.80, Bukarešta 2.50.

